

ring i, at Tidspunktet er uheldig valgt til ved det private Initiativ at indbringe og forsøge gjenneført et Lovforslag om Ministeransvarlighed; men det forekommer mig alligevel, at der er Grund til, at Medlemmer af Thinget, der ikke dele de Anskuelser, der ligge til Grund for det foreliggende Forslag, gjøre Indsigelse mod disse Grundprinciper og i hvert Tilfælde nedlægge Indsigelse imod, at de Grundanskuelser, som findes i Forslaget, skulle være af en saadan Væbskaffenhed, at de kunne vente almindelig Tilslutning her i Thinget. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at gjøre opmærksom paa, at selv de Principer, hvorfra man gaar ud, forekomme mig at være saadanne, at man glemmer, at Grundloven ikke ganske gaar ud fra de samme Principer. I saa Henseende maa jeg saaledes gjøre opmærksom paa, at Ministrenes Stilling ikke, som det synes at fremgaa af Udkastet, kan siges at være en saadan, at de blot ere til som en Slags Eksekutiv-Kommission — det forekommer mig nemlig, at de ikke faae nogen anden Stilling efter det foreliggende Lovforslag — men at Grundloven tværtimod gaar ud fra, at Ministrene have en helt anden Stilling, og jeg skal i saa Henseende henlede Opmærksomheden paa, at Hovedbestemmelsen i Grundloven, der findes i § 11, lyder saaledes: „Kongen har med de i denne Grundlov fastsatte Indskrænkninger den høieste Myndighed over alle Rigets Anliggender og udøver den gennem sine Ministre.“ Allerede her turde der maaske være et tydeligt Fingerring i Betning af, at Ministrenes Stilling er en dobbelt, idet de dels staa i Forhold til Rigsdagen, men dels ogsaa i et særligt Forhold til Statens Overhoved, idet Hans Majestæt Kongen gennem dem udøver den ham alene tilkommende udøvende Magt og tillige den ham tilkommende Andel i Lovgivningsmagten. Det forekommer mig imidlertid, at det foreliggende Lovforslag for meget eller rettere sagt næsten ganske bortser herfra, og det er saa meget mere mærkeligt, som andre Paragrafer i Grundloven ligeledes gaa ud fra den Forudsætning, som jeg har tilladt mig at anføre, nemlig Ministrenes særlige Stilling til og Ansvar ligeoverfor Kongen, idet Ministrene lige saa fuldt ere ansvarlige overfor Kongen som overfor Rigsdagen. I saa Henseende behøver jeg blot at minde om Grundlovens §§ 14 og 69, hvorefter ogsaa Kongen kan lade Ministrene tiltale for deres Embedsførelse. Ved altsaa, som jeg har udtalt, her stærkt at pointere Forholdet til Rigsdagen, og som det forekommer mig, særlig stærkt pointere Forholdet til Folkethinget, tror jeg, at dette Udkast har noget formeget set bort fra Hovedprinciperne i Grundloven. Jeg skal imidlertid, naar jeg gaar ind paa selve Forslaget, baade af Hensyn til Thingets Tid og af Hensyn til den Raade, hvorpaa den høje Regjering har stillet sig til Sagen, næs-

med blot at fremdrage enkelte Hovedpunkter, om hvilke jeg ønsker at gjøre nogle Bemærkninger. Det første Punkt, jeg i saa Henseende agter at holde mig til, er de Principer, som ere nedlagte i Lovforslagets første Affnit, nemlig Spørgsmaalet om, paa hvem Ansvar hviler. Jeg ønsker da der at gjøre nogle Bemærkninger med Hensyn til Ministrenes Kontratsignatur, idet jeg tror, at Udkastet har opfattet dette Forhold urigtig, ligesom jeg ogsaa tror, at man i det Hele her har set bort fra, at Grundloven just paa dette Omraade har givet udtømmende Bestemmelser. Man kan selvfølgelig gaa og er ogsaa i de moderne, konstitutionelle Stater gaaet en dobbelt Vej i saa Henseende. Man er f. Ex. i Norge gaaet den Vej, at man ikke lægger Hovedvægten paa Kontratsignaturen, men derimod lægger Vægten et helt andet Sted, nemlig paa de i Statsraadet givne eller ikke givne Raad med Hensyn til Regjeringens Førelse, hvormed saa staa i Forbindelse, at Repræsentationen har Ret til en indgaaende Revision af Statsraadsprotokollerne. Denne Vej er man, saavidt mig bekendt, kun staaet ind paa dette ene Sted, nemlig i Norge, og jeg tror ikke, at den kan gjennemføres andre Steder, hvor man har søgt at gaa en anden Vej, nemlig den almindelige europæiske, hvorefter Hovedvægten i Tilfælde af Kontratsignatur maa lægges et helt andet Sted. Som jeg berørte, kan jeg forstaa, at man i Norge er gaaet den Vej, som man har valgt der, hvor man efter §§ 30, 32 og 75 i Grundloven indfører Protokolsystemet og forpligter Ministrene til at tilføre Protokollen deres afvigende Anskuelser og Protester, og hvor Repræsentationen har Ret til at forlange Protokollerne forelagte for at se, hvorledes Ministrene have varetaget deres Embeder, men dette tror jeg kun kan ske i Norge, hvor Kongens Stilling til Lovgivningen og Repræsentationen er anderledes end de fleste andre Steder. I de øvrige europæiske Samsund, hvor man er gaaet en anden Vej og har foreskrevet Kontratsignatur som Hovedregel, saaledes som vi som bekendt ogsaa have gjort det, ere de Bestemmelser, som ere anførte i dette Lovudkastets første Affnit, ikke holdbare, og selv de Principer, som ligge til Grund for vor Grundlov, vise, at man ikke har tænkt paa at gaa denne Vej. Jeg sagde, at Grundloven med Hensyn til Kontratsignatur har givet udtømmende Bestemmelser. Det er sket i § 13, hvorefter Kongens Underskrift giver Beslutninger vedkommende Lovgivning, og Regjering. Gyldighed, naar den er ledsaget af en eller flere Ministres Underskrift, og det tilføies, at enhver Minister, som har underskrevet, er ansvarlig for den saaledes tagne Beslutning. Dette stemmer som sagt med den almindelige europæiske Opfattelse, og i saa Henseende skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at det Samme udtrykkelig findes i den belgiske Forfatningslov af 1831, som er den nær-